

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 18665
Tarih : 23.06.2026

45917

Ömer Faruk Gergerlioğlu
Kocaeli Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Sayın Akın Gürlek** tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Ömer Faruk GERGERLİOĞLU

Kocaeli Milletvekili

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Yıldırım Demir/Türkiye kararının uygulanması kapsamında Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesine sunulan 25 Ocak 2024 tarihli Eylem Raporunda, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü bünyesinde bir insan hakları biriminin kurulduğu belirtilmiştir.

Eylem Raporunda söz konusu birime; ceza infaz kurumlarında gerçekleşen veya gerçekleşmesi muhtemel hak ihlallerinin araştırılması, izlenmesi ve raporlanması, ihbarların değerlendirilmesi, disiplin süreçlerinin takip edilmesi, hak ihlallerinin giderilmesine yönelik girişimlerde bulunulması ve hak ihlali iddialarıyla bunların sonuçlarına ilişkin istatistiklerin tutulması gibi oldukça geniş görevler verildiği anlaşılmaktadır.

Buna karşın, büronun hangi mevzuata ve hangi idari işleme dayanılarak kurulduğu, teşkilat yapısındaki yeri, personel sayısı, çalışma usulleri, yetkilerinin sınırları, hazırladığı raporlar ve bugüne kadar yürüttüğü faaliyetler kamuoyuna açıklanmamıştır. Büronun uzun süre Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün kamuya açık teşkilat şemasında yer almaması da idarenin şeffaflığı, hukuki güvenlik ve hesap verebilirlik ilkeleri bakımından ciddi soru işaretlerine neden olmuştur.

TBMM Halkla İlişkiler Binası
2. Kat, 2 Nolu Banko Oda: F214 Bakanlıklar/Ankara
Tel.: +90 (312) 420 63 86 - 87 Faks: +90 (312) 420 24 82

Ceza infaz kurumlarında bulunan tutuklu ve hükümlülerin yaşam hakkı, işkence ve kötü muamele yasağı, sağlık hakkı, ifade özgürlüğü, haberleşme hakkı, aile hayatına saygı hakkı ve adalete erişim hakkı doğrudan devletin gözetim ve sorumluluğu altındadır. Bu nedenle, yüz binlerce mahpusun temel haklarını ilgilendiren görevler üstlenen bir kamu biriminin yalnızca “kurum içi” bir yapı olarak değerlendirilmesi mümkün değildir.

Bu bağlamda;

1. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü İnsan Hakları Bürosu hangi tarihte, hangi makamın kararıyla ve hangi mevzuat veya idari işlem dayanak alınarak kurulmuştur? Kuruluş işleminin tarih ve sayısı nedir?
2. Büronun kuruluşunu, teşkilat yapısındaki yerini, görevlerini, yetkilerini, sorumluluklarını ve çalışma usullerini düzenleyen yönetmelik, yönerge, genelge, makam oluru veya başka bir düzenleyici işlem bulunmakta mıdır? Bulunuyorsa neden kamuoyuna açıklanmamıştır?
3. İnsan Hakları Bürosu, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü bünyesinde hangi daire başkanlığına bağlı olarak faaliyet göstermektedir? Büronun idari hiyerarşi içindeki yeri ve raporlama makamı nedir?
4. İnsan Hakları Bürosunda hâlen kaç personel görev yapmaktadır? Bu personelin unvan, uzmanlık alanı, mesleki kıdemi ve insan hakları alanında aldığı eğitimlere göre dağılımı nasıldır?
5. Büronun kuruluşundan bugüne kadar yıllar itibarıyla hazırladığı faaliyet raporu, inceleme raporu, araştırma raporu, değerlendirme notu, görüş yazısı ve benzeri belge sayısı kaçtır? Bu belgelerden kaç kamuoyuyla paylaşılmıştır?
6. Büroya kuruluşundan bugüne kadar ceza infaz kurumlarında yaşandığı iddia edilen insan hakları ihlallerine ilişkin toplam kaç başvuru, şikâyet, ihbar veya bildirim ulaşılmıştır? Bu başvuruların yıllara ve ceza infaz kurumlarına göre dağılımı nasıldır?
7. Söz konusu başvuruların kaç tutuklu ve hükümlülerden, kaç ailelerinden veya avukatlarından, kaç kamu kurumlarından, kaç Türkiye Büyük Millet Meclisi komisyonlarından, kaç Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumundan, kaç Kamu Denetçiliği Kurumundan ve kaç sivil toplum kuruluşlarından gelmiştir?
8. Büroya ulaşan iddiaların işkence veya kötü muamele, sağlık hakkı, yaşam hakkı, tecrit, disiplin cezaları, çıplak arama, sevk ve nakil, haberleşme, görüş, yayınlara erişim, ifade özgürlüğü ve diğer hak kategorilerine göre dağılımı nedir?
9. İnsan Hakları Bürosu tarafından bugüne kadar kaç ceza infaz kurumu hakkında araştırma veya inceleme yapılmıştır? İnceleme yapılan kurumların isimleri, inceleme tarihleri ve incelemeye konu hak ihlali iddiaları nelerdir?

45917

Ömer Faruk Gergerlioğlu
Kocaeli Milletvekili

10. Büro tarafından incelenen başvuru ve iddiaların kaçında hak ihlali bulunduğu, kaçında hak ihlali bulunmadığı değerlendirilmiş, kaç dosya ise sonuçlandırılmadan kapatılmıştır?
11. Büronun tespitleri üzerine kaç kamu görevlisi hakkında disiplin soruşturması, adli soruşturma, idari inceleme veya görevden uzaklaştırma işlemi başlatılmıştır? Bu işlemlerin kaçını yaptırım uygulanmasıyla sonuçlanmıştır?
12. Büro tarafından tespit edilen hak ihlallerinin giderilmesi amacıyla kaç mahpusun tedavi, hastaneye sevk, kurum değişikliği, disiplin cezasının kaldırılması, iletişim ve görüş hakkının sağlanması veya başka bir hakkının yeniden tesisi yönünde işlem yapılmıştır?
13. Büronun görevleri arasında bulunduğu açıklanan “ceza infaz kurumlarındaki hak ihlali iddiaları ve bunların sonuçlarına ilişkin istatistiki bilgilerin tutulması” görevi kapsamında hangi veri tabanları ve kayıt sistemleri oluşturulmuştur? Bu istatistikler neden kamuoyuyla paylaşılmamaktadır?
14. İnsan Hakları Bürosu, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının uygulanması kapsamında bugüne kadar hangi genel ve bireysel tedbirlerin alınmasına katkı sağlamıştır? Büronun çalışmaları sonucunda hangi mevzuat veya uygulama değişiklikleri gerçekleştirilmiştir?
15. Bakanlığınız, İnsan Hakları Bürosunun kuruluş belgesini, görev ve yetkilerini, personel yapısını, yıllık faaliyetlerini, aldığı başvuruları, hak ihlali tespitlerini ve sonuçlandırılan işlemleri içeren düzenli ve kamuya açık bir yıllık faaliyet raporu yayımlamayı planlamakta mıdır?